

TEKSTEN

COMPANHO FARAI UN VERS DESCOVINEN

Companho, farai un vers qu'er covinen,
Et aura-i mais de foudatz no-y a de sen,
Et er totz mesclatz d'amor e de joy e de
joven.

E tenguatz lo per vilan qui no-l enten,
O dins son cor voluntiers non l'apren:
Greu partir si fai d'amor qui la troba a talen.

Dos cavalhs ai a ma sselha, ben e gen,
Bon son et adreg per armas e valen,
E no-ls puesc amdos tener, que l'us l'autre
non cossen.

Si-ls pogues adomesjar a mon talen,
Ja no volg'r'alhors mudar mon garnimen,
Que meils for'encavalguatz de nuill ome
viven.

Launs fon dels montaniers lo plus corren,
Mas aitan fer' estranhez'a longuamen
Et es tan fers e salvatges, que del bailar si
defen.

L'autre fon noyritz sa jus part Cofolen
Ez anc no-n vis bellazor, mon escien:
Aquest non er ja camjatz ni per aur ni per
argen.

Qu'ie-l donei a son senhor polin payssen,
Pero si-m retinc ieu tan de covenen
Que, s'ilh lo tenia un an, qu'ieu lo tengues
mais de cen.

Cavalier, datz mi cosselh d'un pessamen:
Anc mays no fuy issaratz de cauzimen:
Res non sai ab qual me tengua, de n'Agnès o
de n'Arsen.

Kameraden, ik zal voor jullie een vers
maken dat jullie zal bevallen en het zal
meer dwaasheid dan wijsheid bevatten
en een mengsel zijn van liefde, plezier en
jonge jaren.

En wie het niet begrijpt of niet graag
van buiten leert, kan je als een pummel
beschouwen: wie vindt dat liefde hem
aanstaat, zal er moeilijk afstand van
kunnen doen.

Ik heb twee paarden die ik prima en
opgewekt kan bezadelen; ze zijn goed,
behendig in de strijd en dapper, maar
ik kan ze niet alletwee houden omdat ze
elkaar niet verdragen.

Als ik ze naar mijn smaak zou kunnen
africhten, zou ik mijn uitrusting nergens
anders onderbrengen, want zij kunnen
door niemand anders beter bereden
worden.

Het ene is het snelste van alle bergpaarden,
maar gedraagt zich al een tijd heel vreemd
en is zo woest en wild dat het de stijgbeugel
weigert.

Het andere is gefokt in de streek van
Confolens en een mooier zag men nooit,
naar mijn weten: dit paard zal ik voor geen
goud of zilvergeld ruilen.

Toen ik het weggaf aan z'n eigenaar was het
nog een veulen, maar ik behield het toch
door de afspraak dat hij het één jaar zou
bezitten en ik meer dan honderd.

Ridders, verschaf mij raad in deze
kommernis: nooit eerder had ik het zo
moeilijk met een beslissing. Ik weet niet
wie ik bij me moet houden: Agnes of Arsen.
[ML]

REIS GLORIOS, VERAIS LUMS E CLARTATZ

Reis glorios, verais lums e clartatz
deus poderos, senher, si a vos platz
Al meu compan siatz fizels ajuda
Qu'eu no lo vi pos la nochs fo venguda
Et ades sera l'alba.

Bel companho si dormetz o veillatz
No dormatz plus, suau vos ressidatz
Qu'en orien vei l'estella creguda
Qu'amena'l jorn qu'eu l'ai ben coneguda
Et ades sera l'alba.

Bel companho, issetz al feneszel
e regardatz las ensenhas del ciel
connoisseretz sius soi fizels messatge
sinon o faitz, vostres n'er lo dampnage
Et ades sera l'alba.

Bel companho, pos me parti de vos
eu nom dormi ni mog de genolhos
anz pregi dieu, lo fil santa Maria
qu'eus mi rendes per lejal compania
Et ades sera l'alba.

Bel dos compan, tan soi en riq sojorn
qu'eu no volgra mais fos alba ni jorn
car la gensor qu'e anc nasques demaire
tenc e abras, per qu'eu non prezi gaire
Lo fol gelos ni l'alba.

ESTAT AY COM OM ESPERDUTZ

Estat ai com om esperdutz
Per amor un lonc estatge,
Mas era.m sui reconogutz
Qu'eu avia faih folatge!
C'a totz era de salvatge ,
Car m'era de chan recrezutz!
Et on eu plus estera mutz,
Mais feira de mon damnatge.

A tal domna m'era rendutz
C'anc no.m amet de coratge,
E sui m'en tart apercebutz,
Que trop ai faih lonc badatge.
Oi mais segrai son uzatge :
De cui que.m volha, serai drutz ,
E trametrai per tot salut
Et aurai mais cor volatge.

Luisterrijke Koning, waarlijk licht, almachtige
God, Heer, als het u behaagt,
wees dan voor mijn vriend een trouwe hoeder,
ik heb hem niet gezien na het vallen van de
nacht en het is al bijna dageraad.

Schone vriend, slaap je of ben je wakker?
Wat je ook aan het doen bent, sta meteen op,
want in het oosten zie ik de ster rijzen
die de dag zal brengen, zoals ik maar al te goed
weet en het is al bijna dageraad.

Schone vriend, ga naar het venster
en bekijk de tekenen aan de hemel:
weet dat ik uw trouwe boodschapper ben;
als u dit niet doet, zal leed uw deel zijn,
en het is al bijna dageraad.

Schone vriend, sinds ik afscheid nam van u
heb ik niet geslapen en ben ik niet opgestaan
uit mijn geknielde houding, maar bad ik God,
de zoon van de Heilige Maria, dat Hij mij mijn
trouwe vriend weer brengt en het is al bijna
dageraad.

Schone, lieve vriendin, mijn verblijf is zo
aangenaam dat ik zou willen dat dageraad en
dag nooit aanbraken, want de mooiste vrouw
die ooit werd geboren houd ik in mijn armen,
daarom maak ik mij niet druk om die dwaze
afgunstige, noch om dageraad.
[ML]

Lange tijd was ik een man die
verdwaasd was van liefde,
maar nu besef ik
dat ik een dwaasheid heb begaan!
Ik was immers zeer onaangenaam naar
iedereen, omdat ik het zingen had opgegeven!
En hoe langer ik zou blijven zwijgen,
des te meer zou mij dat schaden.

Ik had mijzelf overgeleverd aan een vrouw
die mij nooit liefhad in haar hart
en dat merkte ik pas heel laat
en heb dus te lang gewacht,
Voortaan zal ik doen zoals zij doet:
ik zal de minnaar zijn van wie mij hebben wil,
zal overall liefdesbetuigingen brengen
en mijn hart zal voortaan lichtzinnig zijn.

Truans volh esser per s'amor,
 E cove c'ab leis aprenda!
 Pero no vei domneyador
 Que menhs de me s'i entenda.
 Mas bel m'es c'ab leis contenda,
 C'otra n'am, plus bel' e melhor,
 Que.m val e m'ayud' e.m socor
 E.m fai de s'amor esmenda.

Aquesta m'a faih tan d'onor,
 Que platz li c'a merce.m prenda!
 E prec la del seu amador
 Que.l be que.m fara, no.m venda
 Ni.m fassa far lonj' atenda ,
 Que lonc termini.m fai paor,
 Car no vei malvatz donador
 C'ab lonc respelh no.s defenda.

Ma domna fo al comensar
 Franch'e de bela companha!
 E per so la dei mais lauzar
 Que si.m fos fer' et estranha!
 Dreihz es que domna s'afranha
 Vas celui qui a cor d'amar.
 Qui trop fai son amic preyar,
 Dreihz es c'amics li sofranha.

Domna, penssem del enjanar
 Lauzengers, cui Deus contranha,
 Que tan com om lor pot emblar
 De joi, aitan s'en gazanha.
 E que ja us no s'en planha
 Loncs tems pot nostr' amors durar,
 Sol can locs er, volham parlar,
 E can locs non er, remanha.

Deu lau encara sai chantar,
 Mal grat n'aya na Dous-Esgar
 E cil a cui s'acompanha.

Fis-Jois, ges no.us posc oblidar,
 Ans vos am e.us volh e.us tenh char,
 Car m'etz de bela companha.

CREIRE M'AN FACH MEI DESIR

Creire m'an fag mei dezir,
 Que.l pus complir en podia;
 E quar no-i puesc avenir,
 Ja mais de tant no-ls creiria.
 Fag m'an amar ab fadia
 Mon Bel Deport ses jauzir
 E m'an faitz senhors servir
 Tals, de qu'ieu no.m clamaria.

Door mijn liefde voor haar wil ik onfatsoenlijk
 zijn en het is terecht dat ik dat van haar leer!
 Maar nimmer zag ik een minnaar
 die daar minder verstand van heeft dan ik.
 Maar het is goed maar haar deze strijd aan
 te gaan, ik heb immers een ander lief, een
 mooiere die beter is en die mij steunt en
 bijstaat en mij belooft met haar liefde.

Deze dame heeft mij vereerd
 door mij haar gunst te schenken!
 En ik smeek haar, als haar minnaar,
 dat zij mij haar weldaad niet betaald zal zetten
 en mij niet lang laat wachten,
 want uitstel jaagt mij schrik aan,
 want ik ken geen miserabele gever van liefde
 die zich niet verzet tegen respijt.

Mijn vrouwe was in het begin
 nobel en aangenaam gezelschap!
 En daarom moet ik haar meer loven dan als
 zij hardvochtig en afstandelijk was geweest.
 Het is terecht dat een vrouw zich onderwerpt
 aan de man die een hart vol liefde heeft. Het
 is rechtvaardig dat de man die te lang moet
 smeken bij zijn geliefde, deze geliefde verlaat.

Vrouwe, laten we bedenken hoe de valsspelers
 te bedriegen; moge God hen dwarsbomen!
 Want hoe meer vreugde wij hun ontnemen,
 des te groter is ons voordeel.
 En laat geen van hen zijn beklag doen.
 Onze liefde kan duurzaam zijn,
 mits wij de gelegenheid krijgen erover te
 spreken en anders gebeurt er niets.

Godzijdank kan ik nog altijd zingen;
 vervloekt zij vrouwe Zoete Blick
 en heel haar gezelschap.

Zoon van Jupiter, u kan ik niet vergeten,
 U bemin ik, naar u verlang ik en voor u heb ik
 achting, want u helpt mij aan goed gezelschap.
 [ML]

Mijn verlangens hebben mij doen geloven
 dat ik de meeste ervan zou kunnen realiseren;
 en aangezien ik daar niet in slaag
 zal ik ze niet meer geloven.
 Zij hebben mij uit ijdele hoop
 Schoon Vermaak doen najagen zonder
 geneugte en hebben mij zulke heren doen
 dienen als ik mijzelf nooit zou noemen.

Quan azautz me fetz chاوز
 Midons, fui d'amar en via,
 E dezirs venc me sazir
 E fe·m creire, qu'ieu sabria
 Far tant, qu'en lieis avenria;
 Ez anc per far ni per dir
 No volc mos chans aculhir
 Ni mi en sa senhoria.

E·l dezirs a·m fag languir
 XX ans, quar creire·m fazia,
 Qu'ab celar ez ab sufrir
 Grat de midons conquerria,
 Pero, quon que·s vuelha, sia;
 Que non suefri nulh martir,
 Mas creza, qu'ieu non l'azir,
 Ni fetz per que ni faria.

Ans se sap tant enantir,
 Que de lauzor creis tot dia,
 De que·m plai senes mentir.
 Pero mais non atendria
 De lieis so, qu'ilh no·m daria,
 Quar d'amar sui ses cossir.
 Mas per als soven sospir,
 Que, m falh, don dezir avia.

Dezirat ai possezir
 Grat dels pros e manentia
 Crezen, que per cortz seguir
 Lur grat e·l befag auria
 Ab trobars de mayestria
 Fazen mos sabers auzir.
 E tot no m·o pot complir,
 Ans mi valgra mais folhia.

Senhors ai, de que no·m vir,
 Ni delhs amar no·m partria.
 Mas per ma vida gandar
 Ad honor, un ne volria
 Conoissent ab cortezia,
 Que saber volgues grazir
 E d'elh no·m calgues partir,
 Quar totz temps lo serviria.

Tenor I

Er sui francx, tant que·n poiria
 Senhor aver per servir
 E dona per obezir,
 Si de bon grat m'aculhia.

Tenor II

Del bon rei n'Anfos volria,
 Castelhhn, grat e jauzir,
 Quar m'en tanh per lonc bendir
 Ver ab amor ses bauzia.

Toen Durf mij ertoe bracht mijn vrouwe te
 kiezen, begaf ik mij op het liefdespad,
 en nam verlangen bezit van mij
 en liet mij geloven dat ik haar voor
 mij zou kunnen winnen;
 En nimmer, in daad of woord
 wilde zij mijn liederen welwillend onthalen
 noch wilde zij mij als haar volgeling.

En het verlangen heeft mij twintig jaar
 laten smachten, want het liet mij geloven
 dat ik door te verhelen en te lijden
 erkenning zou vinden bij mijn vrouwe,
 Maar, laat geschieden wat zij wenst,
 ik heb immers geenzins geleden maar
 ben gestegen in achting, doordat ik niet
 boos word en niets deed waardoor dat zou
 gebeuren.

En zo weet zij zich zozeer te verbeteren
 dat zij iedere dag meer geprezen wordt,
 wat mij oprecht zeer verheugt.
 Maar nooit zal ik meer van haar
 verwachten dan dat wat zij mij geeft,
 want ik heb lief zonder verwachting,
 Dikwijls zal ik zuchten van verlangen naar
 Dat wat ik mis en waar ik naar verlangde.

Ik had graag dank gekregen van
 belangrijke mensen en meer geld,
 door de hoven af te reizen en
 daar dank en beloning te krijgen.
 Mijn meesterlijke zangkunst
 laat horen hoe bekwaam ik ben,
 maar dat alles is mij niet gelukt;
 voortaan kan ik beter als nar gaan

Ik heb beschermheren en keer mij niet van
 hen af en ik blijf hen zeker liefhebben
 om mijn leven meer eer te geven.
 Ik zou liever niet iemand dienen
 die alles weet van hoofds handelen
 maar wel iemand die wellevend welkom
 heet en die zal ik zeker niet verlaten
 maar hem altijd dienen.

Tenor I

Ik ben vrij man, zodat ik een heer
 kan dienen of een vrouwe kan kiezen
 om aan te gehoorzamen
 zo die mij graag zou ontvangen.

Tenor II

De goede koning Alfonso van Castillie
 vraag ik om dank en blijdschap
 want ik ben aan hem gebonden
 doordat ik hem al lang prijs, uit oprechte
 liefde.
 [ML]

QUAN LO RIUS DE LA FONTANA

Quan lo rius de la fontana
S'esclarzis, si cum far sol,
E par la flors aigentina,
E·l rossinholetz el ram
Volf e refranh ez aplana
Son dous chantar et afna,
Dreitz es qu'ieu lo mieu refranha.

Amors de terra lonhdana,
Per vos totz lo cors mi dol;
E no·n puesc trobar mezina
Si non au vostre reclam
Ab atraich d'amor doussana
Dinz vergier o sotz cortina
Ab dezirada companha.

Pus totz jorns m'en falh aizina,
No·m meravilh s'ieu n'afflam,
Quar anc genser crestiana
non fo, ni Dieus non la vol,
Juzeva ni Sarrazina;
Ben es selh pagutz de mana,
Qui ren de s'amor guazanha!

De desir mos cors no fina
Vas selha ren qu'ieu pus am;
E cre que volers m'enguana
Si cobezeza la·m tol;
Que pus es ponhens qu'espina
La dolors que ab joi sana;
Don ja non vuelh qu'om m'en planha.

Senes breu de parguamina
Tramet lo vers, que chantam
En plana lengua romana,
A·n Hugo Bru per Filhol;
Bo·m sap quar gens Peitavina
De Berry e de Guiana
S'escgau per lui e Bretanha.

CAN VEI LA LAUZETA MOVER

Can vei la lauzeta mover
De joi sas alas contral rai,
Que s'oblid' e·s laissa chazer
Per la doussor c'al cor li vai,
Ai tan grans enveya m'en ve
De cui qu'eu veyau jauzion,
Meravilhas ai, car desse
Lo cor de dezirer no·m fon.

Als het water van de bron
helder wordt, zoals dat gewoonlijk geschiedt en
de eglantier gaat bloeien
en de nachtegaal op de tak
Zijn lieflijke lied zingt,
herhaalt en bijslijpt
Dan is het goed dat ik mijn lied herneem.

Geliefde van een ver land,
om u weeklaagt heel mijn hart;
en ik kan geen remedie vinden
als ik mij niet aan uw roep overgeef,
onder de betovering van een zoete liefde
in een bongerd of onder een luifel van stof
samen met gewenste vriendin.

Maar omdat die gelegenheid mij steeds is
onthouden, is het niet vreemd dat ik brand van
verlangen, want nimmer was er,
en zo wil God het, een Joodse of Saraceense die
lieftalliger was;
Hij die een deel van haar liefde weet te winnen,
wordt goed betaald in manna!

Mijn hart houdt niet op te verlangen
naar de vrouw die ik bovenal bemin;
en ik geloof dat mijn verlangen mij bedriegt
als zij mij wordt afgenomen door afgunst.
Want de pijn die geneest door genot
steekt harder dan een doorn: daarom wil ik
niet dat men mij hierom beklaagt.

Zonder document van perkament
stuur ik dit vers dat, wij gezet is
in gewone romaanse taal,
aan Heer Hugon Brun, door de mond van
Filhol; het doet me genoeg dat de mensen
uit de Poitou, de Berry, en Guyenne en ook
Bretagne, blij zijn vanwege hem.
[ML]

Als ik zie hoe de leeuwerik vol vreugde zijn
vleugels uitslaat, opklimt in de zonnestralen
en zich daarna weer laat vallen, als werd hij
bedweld door het aangename gevoel in zijn
hart, ach, dan voel ik zoveel afgunst jegens
wie ik zie genieten van de liefde
dat het een wonder is dat mijn hart
niet van verlangen ineenkrimpt.

Ai, las tan cuidava saber
 D'amor, e tan petit en sai,
 Car eu d'amar no.m posc tener
 Celets don ja pro non aurai.
 Tout m'a mo cor, e tout m'a me,
 E se mezeis e tot lo mon!
 E can se.m tolç, no.m laisset re
 Mas dezirer e cor volon.

Anc non agui de me poder
 Ni no fui meus de l'or' en sai
 Que.m laisset en sos olhs vezer
 En un miralh que mout me plai.
 Miralhs, pus me mirei en te,
 M'an mort li sospir de preon,
 C'aissi.m perdei com perdet se
 Lo bels Narcisus en la fon.

De las domnas me dezesper!
 Ja mais en lor no.m fiarai!
 C'aissi com las solh chaptener,
 Enaissi las deschaptenrai.
 Pois vei c'una pro no m'en te
 Vas leis que.m destrui e.m cofon,
 Totas las dopt' e las mescre,
 Car be sai c'atretals se son.

D'aisso's fa be femna parer
 Ma domna, per que.lh o retrai ,
 Car no vol so c'om deu voler,
 E so c'om li deveda, fai.
 Chazutz sui en mala merce,
 Et ai be faih co.l fols en pon!
 E no sai per que m'esdeve,
 Mas car trop puyei contra mon.

Merces es perduda, per ver,
 Et eu non o saubi anc mai,
 Car cilh qui plus en degr'aver,
 No.n a ges, et on la querrai
 A can mal sembla, qui la ve,
 Qued aquest chaitiu deziro
 Que ja ses leis non aura be,
 Laisse morir, que no l.aon.

Pus ab midons no.m pot valer
 Precs ni merces ni.l dreihz qu'eu ai,
 Ni a leis no ven a plazer
 Qu'eu l'am, ja mais no.lh o dirai.
 Aissi.m part de leis e.m recre!
 Mort m'a, e per mort li respon ,
 E vau m'en, pus ilh no.m rete,
 Chaitius, en issilh, no sai on.

Tristans, ges no.n auretz de me,
 Qu'eu m'en vau, chaitius, no sai on.
 De chantar me gic e.m recre,
 E de joi e d'amor m'escon.

Ach! En ik die dacht veel te weten van de liefde
 blijkt er zo weinig van te weten!
 Ik kan niet nalaten de persoon lief te hebben
 bij wie ik niets zal bereiken.
 Zij nam mijn hart en verdween en nam mij en
 alles wat ik heb en liet mij niets dan verlangen
 en een brandend hart.

Ik ben machteloos
 en ben niet meer bij zinnen sinds
 zij mij in haar ogen liet kijken,
 in een spiegel die mij behaagt.
 Spiegel, sinds ik mijzelf zag in jou,
 hebben mijn diepe zuchten mij doen sterven,
 want ik ben verloren zoals de schone Narcissus
 zich verloor in de beek.

Ik word tot wanhoop gedreven door de
 vrouwen; ik zal ze nooit meer vertrouwen!
 Ik nam het altijd voor de vrouwen op
 maar nu laat ik ze vallen.
 Ik zie immers dat er niet één is die het voor mij
 opneemt tegen haar die mij stuk maakt,
 en daarom vrees en wantrouw ik ze allemaal,
 want ik weet dat ze allemaal zo zijn.

Daarin is mijn Vrouwe echt een vrouw
 en dat verwijft ik haar
 want ze wil niet wat ze zou moeten willen
 en doet wel wat men haar verbiedt.
 Ik ben in ongenade gevallen bij haar
 en handelde als de dwaas op de brug!
 Ik weet geen andere reden dat dit me overkomt
 dan dat ik een te hoge berg beklom.

Mededogen is nu echt weg, en dat kreeg ik tot
 nu toe ook niet, want zij die dat in overvloed
 zou moeten hebben, bezit dat niet in het minst,
 dus waar zou ik het moeten halen?
 Ach, hoe onwaarschijnlijk lijkt het voor wie
 haar ziet, dat zij die ongelukkige die verteerd
 wordt door verlangen en die zonder haar hulp
 nooit kan genezen, laat sterven.

Aangezien niets mij helpt: verzoeken noch
 smeekbeden noch de rechten die ik heb,
 en het haar niet behaagt dat ik haar bemin,
 zal ik haar dat nooit meer zeggen.
 En zo ga ik weg en geef haar op: aij heeft mij
 doen sterven en ik antwoord met de dood; ik ga
 heen omdat zij mij niet langer meer hier houdt,
 weg van wat mij bindt, ongelukkig!

Tristan, je krijgt niets meer van me,
 want ik ga weg, ongelukkig, ik weet niet
 waarheen. Ik zie af van zingen en houd me
 verre van vreugde en liefde.
 [ML]

LA U JOU FUI DEDENS LA MER

La u jou fui dedens la mer,
Li boires qui n'a point d'amer,
Amours dut cel boire embasmer
Qui m'a fait de douleur pasmer.

Tant est chis boires dous et sades
Que il sane bien les malades.
Mors fui et devienng fors et rades,
Chis boires est dous, non pas fades.

Des que j'oi chest boire beü
Fui jou de douleur embeü,
Dont je l'aim et tant m'a pleü
Com chil fust de Dieu apleü.

Chis boires n'est mie quisans,
Pour coi jou sui tous deduisans.
Cist boires n'est mie nuisans,
Ains fait les rices acointans.

Chis boires m'oste de douleur,
Em pais me met et en valour;
De grant froit me met en chalour :
Che n'est pas boires de foulour.

Toen ik op zee was, heeft het drankje dat
niets bitters heeft, Amor heeft dit drankje
ongetwijfeld betoverd, mij van pijnlijk
verlangen doen bezwijmen.

Dit drankje is zo aangenaam en prettig
dat het zieken echt geneest. Ik was als dood en
word nu sterk en onverschrokken; dit drankje
is aangenaam en niet vies.

Zodra ik dit drankje tot mij genomen had,
werd ik dronken van pijnlijk verlangen
en meteen stond het mij aan en beviel me zó
goed, dat het een hemelse regen leek.

Dit drankje brengt geen smart
en daarom ben ik één en al vreugde.
Dit drankje is niet nadelig, maar maakt de
machtigen ontvankelijk voor de liefde.

Dit drankje houdt smart bij mij vandaan
en brengt mij rust en voordeel;
het maakt me warm terwijl ik het eerder
koud had; dit is geen waardeloos drankje.
[ML]

JA NUS HONS PRIS NE DIRA SA RAISON

Ja nus hons pris ne dira sa raison
Adroitement, se dolantement non;
Mais par effort puet il faire chançon.
Mout ai amis, mais povre sont li don;
Honte i avront se por ma reançon
Sui ça deus yvers pris.

Ce sevent bien mi home et mi baron
Ynglois, Normant, Poitevin et Gascon
Que je n'ai nul si povre compaignon
Que je lessaisse por avoir en prison;
Je nou di mie por nule retraçon,
Mais encor sui je pris.

Or sai je bien de voir certainement
Que morz ne pris n'a ami ne parent,
Quant on me faut por or ne por argent.
Mout m'est de moi, mes plus m'est de ma
gent,
Qu'après ma mort avront reprochement
Se longuement sui pris.

N'est pas mervoille se j'ai le cuer dolant,
Quant mes sires met ma terre en torment.
S'il li membrast de nostre soirement
Quo nos feïsmes andui communement,
Je sai de voir que ja trop longuement
Ne seroie ça pris.

Ce sevent bien Angevin et torain,
Cil bachelier qui or sont riche et sain
Qu'encombrent sui loing d'aus en autrui
main.
Forment m'amoient, mais or ne m'aimment
grain
De beles armes sont ores vuit li plain
Por tant que je suis pris.

Mes compaignons que j'amoie et que j'ain
Ces de Cahen et ces de Percherain
Di lor, chançon, qu'il ne sunt pas certain,
C'onques vers aus ne oi faus cuer ne vain;
S'il me guerroient, il feront que vilain
Tant con je serai pris.

Contesse suer, votre pris souverain
Vos saut et gart cil a cui je me clain
Et por cui je sui pris.
Je ne di mie a cele de Chartain,
La mere Looÿs.

Geen man in gevangenschap kan zich oprecht uitspreken anders dan met smart opdroeve toon, maar hij kan wel zeer gedreven een lied schrijven. Ik heb veel vrienden, maar hun giften zijn schaars; ze zullen zich schamen, als ik, vanwege de losprijs, hier twee winters moet blijven.

Mijn mannen en leenmannen zijn op de hoogte; de Engelsen, Normandiërs, Poitevins en Gasconjers. Ik zou echt nimmer een vriend omwille van het geld gevangen laten zitten; dat zeg ik niet als verwijt, maar ik ben nog wel steeds gevangene!

Ach, ik weet best wel dat ik noch op vrienden noch op familie moet rekenen, nu ze me zo in de steek laten, vanwege het goud en geld. Ik ben bezorgd om mezelf, maar nog meer om mijn mensen, want bij mijn dood treft hen blaam, als ik lang gevangen blijf.

Geen wonder dat mijn hart lijdt, nu mijn heer mijn land kwelt. Als hij zich de eed zou herinneren die we samen aflegden, dan weet ik zeker dat ik niet zo lang hier vast zou zitten.

De mannen uit Anjou en Touraine, die zo rijke en in veiligheid levende jonge mannen, weten heus dat ik ver weg ben, in handen van een ander. Ze zouden om me kunnen geven, maar doen dat niet; de vlaktes zijn leeg; geen mooi wapentuig meer nu, zolang ik gevangen zit.

Mijn vrienden om wie ik gaf en geef, die uit Caen en uit de Perche, vertel hun, lied, dat ze onbetrouwbaar zijn, terwijl ik nooit gemeen was en ontrouw aan hen. Als ze nu tegen me opstaan, is dat een lage daad, zolang ik gevangen zit.

Gravin, zus, moge uw grote aanzien u beschermen en u behoeden voor hem aan wie ik gerechtigheid vraag en door wiens toedoen ik nog gevangen zit. Ik zeg niets tegen de zus in Chartres, de moeder van Louis.

[ML]

LA DOUSA VOTZ AI AUZIDA

La dousa votz ai auzida
 Del rosinholet sauvatge,
 Et es m'ins el cor salhida
 Si que tot lo cosirer
 E.l.s mals traihz qu'amors me dona,
 M'adousa e m'asazona.
 Et auria.m be mester
 L'autrui jois al meu damnatge.

Ben es totz om d'avol vida
 C'ab joi non a son estatge
 E qui vas amor no guida
 So cor e so dezirer!
 Car tot can es s'abandona
 Vas joi e refrim' e sona :
 Prat e deve e verger,
 Landas e pla e boschatge.

Eu, las cui Amors oblida,
 Que sui fors del dreih viatge,
 Agra de joi ma partida,
 Mas ira.m fai destorber!
 E no sai on me repona
 Pus mo joi me desazona!
 E no.m tenhatz per leuger
 S'eu dic alcu vilanatge.

Una fausa deschauzida
 Trairitz de mal linhatge
 M'a trait et es traida,
 E colh lo ram ab que.s fer!
 E can autre l'arazona,
 D'eus lo seu tort m'ochaizonal
 Et an ne mais li derrer
 Qu'eu, qui n'ai faih lonc badatge.

Mout l'avia gen servida
 Tro ac vas mi cor volatge!
 E pus ilh no m'es cobida,
 Mout sui fols, si mais la ser.
 Servirs c'om no gazardona,
 Et esperansa bretona
 Fai de senhor escuder
 Per costum e per uzatge.

Pois tan es vas me falhida,
 Aisi lais so senhoratge,
 E no volh que.m si'aizida
 Ni ja mais parlar no.n quer.
 Mas pero qui m'en razona,
 La paraula m'en es bona,
 E m'en esjau volonter
 E.m n'alegre mo coratge.

Ik heb de zoete stem gehoord
 van de nachtegaal,
 en die is in mijn hart binnengedrongen
 zodat het al mijn bekommernissen
 verzoet en verzacht
 en ook de slechte behandeling die Amor mij gaf.
 En nog heb ik behoefte aan de vreugde
 van een ander in mijn tegenslag.

Ieder mens die niet in vreugde leeft
 en wiens hart en verlangen
 niet uit zijn op liefde,
 is een mens van een miserabel leven!
 Want al wat leeft geeft zich over
 aan genot laat zich horen en laat klinken
 velden, weiden en boomgaarden,
 heidevelden, vlakten en bossen.

Ach, helaas, ik die vergeten word door Amor,
 omdat ik van het rechte pad af ben,
 had graag mijn deel in vreugde,
 maar verdriet verhindert dat!
 Ik weet niet waar ik me moet verbergen
 omdat het mij de vreugde onhoudt
 dus houd mij niet voor lichtzinnig
 als ik iets grofs zeg.

Een valse onbehouden vrouw,
 verraadster van slechte komaf
 heeft mij verraden en wordt zelf aan de kaak
 gesteld, ze snijdt de tak af waarmee ze zichzelf
 slaat! En als een ander haar hierop aanspreekt
 beschuldigt ze mij van haar eigen wandaden.
 En zij krijgen meer van haar dan ik die al zo
 lang wacht,

Ik had haar heel vriendelijk altijd gediend
 voordat haar hart onbetrouwbaar werd jegens
 mij en aangezien zij niet voor mij bestemd is
 zou ik een grote dwaas zijn door haar nog te
 dienen. Dienen zonder beloning
 en hoop die nooit uitkomt
 maken van een heer een schildknaap
 uit gewoonte en naar gebruik.

Aangezien zij mij zozeer tekort heeft gedaan
 geef ik haar heerschappij op
 ik wil haar nabijheid niet meer
 en wil niet langer over haar spreken.
 En toch, als iemand over haar spreekt
 zijn die woorden mij aangenaam
 en word ik daar gemakkelijk blij van
 en verheugt mijn hart zich.

Deus li do mal' escharida
 Qui porta mauvais mesatge,
 Qu'eu agra amor jauzida,
 Si no foso lauzenger.
 Fols es qui ab sidons tensona,
 Qu'e.lh perdo s'ela.m perdona,
 E tuih cilh son mesonger
 Que.m n'an faih dire folatge

Lo vers mi porta, Corona,
 Lai a midons a Narbona,
 Que tuih sei faih son enter,
 C'om no.n pot dire folatge.

Moge God een slecht lot bestemmen
 voor wie kwaadaardig nieuws brengt
 want ik had liefde kunnen genieten
 als er geen kwaadsprekers waren.
 Dwaas is degene die ruziet met zijn vrouwe;
 ik vergeef haar als zij mij vergeeft
 en allen die mij dwaasheden over haar
 hebben doen vertellen, zijn leugenaars.

Corona, breng voor mij deze verzen
 naar mijn vrouwe, ginds, in Narbonne
 want al haar daden zijn volmaakt
 zodat men er geen dwaasheden over kan
 vertellen.
 [ML]